

Fàbrica Borràs

Sant Joan de Vilatorrada

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Sant Joan de Vilatorrada
Emplaçament Passeig del Riu, s/n (Sant Joan de Vilatorrada)

Coordenades:

Latitud: 41.7451
Longitud: 1.80811
UTM Est (X): 400897
UTM Nord (Y): 4622162

Classificació

Número de fitxa 08218-19
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle XIX
Any 1855
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: La part reutilitzada actualment es troba en bon estat de conservació. Molt pitjor és el de la zona de ponent de la fàbrica que manca d'ús. La xemeneia antiga de la fàbrica va ser enderrocada fa uns anys per la perillositat que representava el seu precari estat de conservació.
Protecció Inexistent
Observacions protecció: Ref. Cadastral: 0922006 DG 0202 S
Accés Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat Privada
Titular: Diversos
Fitxes associades:
[Fàbrica Gallifa](#)
Autoria de la fitxa Arqueociència S.C. SL (Raquel Valdenebro)

Descripció

Conjunt arquitectònic format per la fàbrica Borràs i les seves antigues dependències. La fàbrica és un edifici de planta rectangular amb coberta a dues aigües de teula. Consta de planta baixa, dos pisos i golfes. S'obren a les quatre façanes de la fàbrica un seguit de finestrals verticals rectangulars que li proporcionen la il·luminació interior. La façana principal és a llevant mantenint una orientació en perpendicular al riu Cardener i una orientació E-O. La construcció es feta amb mur de maçoneria, restant totalment arrebossada i mantenint la façana principal pintada de color blanc. Tot un seguit de cossos i coberts s'adossen i envolten la fàbrica completant en conjunt. S'afegeixen a la fàbrica una sèrie de coberts pel seu cantó de migdia, llevant i nord creant tot un espai entre mig a mode de pati interior. Són els més antics els del cantó nord que tanquen la fàbrica seguint la línia del carrer del Pont amb un edifici de grans proporcions. Un cos posterior s'adossa a la façana nord superant l'alçada de la fàbrica a mode de torre quadrangular sense quasi obertures i trencant la perspectiva lineal i unitària de la façana. Aquesta construcció és feta en totxana. Són també antics el conjunt d'edificacions que s'adossen al cantó S-O de la fàbrica ubicades al costat de la resclosa. Destaca d'aquest conjunt una xemeneia de planta quadrada i de petites proporcions construïda en totxana. Forma part del conjunt de la fàbrica l'estructura de la resclosa que és compartida amb les altres dos fàbriques veïnes de Sant Joan (Gallifa i Burés)

Observacions:

Part de l'estructura de la fàbrica ha estat reutilitzada per la instal·lació de moderns tallers i magatzems.

Història

La història de la fàbrica està lligada a la del seu fundador, Oleguer Borràs, que el 1835 vivia del producte i del gènere que fabricava amb un teler a mà, i que els diumenges i festius sortia a vendre. Quan va comptar amb l'ajuda dels seus fills -Isidre i Ignasi- tot preveient les expectatives de la industrialització tèxtil que s'estenia arreu, va emprendre la construcció d'una fàbrica tèxtil. Amb el seu amic Burés solien passar resseguint el curs fluvial del Cardener buscant algun salt d'aigua on instal·lar-se fins que va trobar com a idoni el lloc de Sant Joan. Els lligams entre les fàbriques Burés i Borràs van ser estrets no només als començaments sinó que ambdues famílies industrials va emparentar-se. Esteve Burés i Arderiu es va casar amb Raimonda Borràs i Pons, germana d'Ignasi Borràs el 1854. Prèviament van haver de solucionar els problemes de la concessió de l'aigua i comprar el permís per construir una resclosa el 1851. Ambdós industrials (Burés i Borràs) compartien també la resclosa (fitxa 24) . L'edifici es va aixecar als vols del 1855. El capital social era de 154.000 rals i comptava amb 2.000 fusos, tres cardadores i 31 persones treballant. L'energia era bàsicament hidràulica, i el 1866 es va instal·lar un màquina de vapor amb una potència de 25 CV. Uns anys més tard, cap al 1870, el seu fill Ignasi es va instal·lar a Castellbell i el Vilar creant la Colònia Borràs encara existent avui dia. El 1902 una part de la maquinària industrial que hi havia a l'edifici de Sant Joan va ser traslladada a Castellbell. Dedicada fonamentalment a la filatura, el productes Borràs eren apreciats internacionalment i varen obtenir la medalla d'or a l'Exposició Universal de París. L'aiguat del 1907 va afectar a aquesta empresa tant com a les altres de la riba del Cardener. El 1909 mor Oleguer Borràs i la indústria passa a mans de la seva vídua i els seus fill. L 1922 comptava amb 142 treballadors: 36 homes i 106 dones. Poc a poc Borràs va anar desplaçant-se cap a Castellbell i la nova fàbrica de la família a Santa Maria d'Oló. La fàbrica de Sant Joan va ser llogada a altres industrials com les Indústries i Magatzems Jorba que la va explotar entre 1928 i 1931. Del 1931 al 1972 va ser explotada per

l'empresa Montaner i Font fins que aquest mateix any va tancar portes. Actualment l'edifici es troba compartimentat i llogat a petits taller metal·lúrgics. (CAMPRUBÍ, 1984)

Bibliografia

CAMPRUBÍ I PLANS J.(1998), Fàbriques i empreses. 4 anys de reportatges a Regió 7. 1994-1997. Vol II. Fundació Caixa de Manresa. Manresa. Pags. 26 -27. CAMPRUBÍ I PLANS J.(1984): Fàbriques i empreses. Vol I. Fundació Caixa de Manresa. Pàgs. 37-46. CAMPRUBÍ I PLANS J (1984), La dinàmica d'un poble. Cambra de Comerç de Manresa. Manresa. Pàgs.187-204. SOLANELLAS T.(1999), Sant Joan de Vilatorrada. Història en imatges. 1880-1979.Col. Fotografia històrica. núm 7. C.E.B. Manresa.

